

ปัญหาการใช้แบบฟอร์มศาลคดีผู้บริโภคศึกษารณแบบฟอร์มศาลสำหรับการยื่นคำฟ้อง The problematic of using court application template studying on filing consumer case

สุเมธ สุภัทรจำเนียร¹, สิริมา บุรณกุล², กนกกาญจน์ ศรีสุรินทร์³ และพิรมนต์ สอนดี⁴

¹คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชธานี โทรศัพท์ 081-8113735 sumate.supat@gmail.com

²คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยราชธานี โทรศัพท์ 081-8776267

³คณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชธานี โทรศัพท์ 081-9673873

⁴คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชธานี โทรศัพท์ 092-6426399

บทคัดย่อ

บทความวิจัยฉบับนี้ มีวัตถุประสงค์หลักในการศึกษาปัญหาการใช้แบบฟอร์มศาลคดีผู้บริโภคสำหรับการยื่นคำฟ้องโดยวิธีวิจัยเอกสารกฎหมายจากตัวบทกฎหมาย ตำรากฎหมาย แบบฟอร์มศาลยุติธรรมคดีแพ่งประเภทต่าง ๆ และสัมภาษณ์บุคคลที่มีอาชีพกฎหมายที่เกี่ยวข้อง เพื่อทราบถึงความหมายของคดีแพ่งสามัญ คดีมโนสาเร่ และคดีผู้บริโภค ทราบถึงแบบฟอร์มศาลสำหรับใช้ยื่นคำฟ้องคดีแพ่งสามัญ คดีมโนสาเร่ และคดีผู้บริโภค เปรียบเทียบกัน โดยวิเคราะห์ข้อมูลจากเอกสาร เพื่อเสนอแนะแนวทางในการปรับปรุงหรือยกเลิกแบบฟอร์มศาลคดีผู้บริโภคบางส่วน

ผลการศึกษาพบว่า พระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีผู้บริโภค กำหนดให้มีเจ้าพนักงานคดีเป็นผู้ทำหน้าที่ช่วยเหลือศาลในการดำเนินคดีผู้บริโภค โดยจะเริ่มตั้งแต่การตรวจรับคำฟ้องคดีแพ่งว่าคดีที่โจทก์ฟ้องมาเป็นคดีผู้บริโภคหรือไม่ ซึ่งปัญหาที่พบส่วนมาก คือ กรณีที่โจทก์จัดทำคำฟ้องมาเป็นคดีแพ่งรูปแบบหนึ่งแต่เจ้าพนักงานคดีวินิจฉัยว่าเป็นคดีผู้บริโภค หรือจัดทำคำฟ้องมาเป็นคดีผู้บริโภคแต่เจ้าพนักงานคดีวินิจฉัยว่าเป็นคดีแพ่งประเภทอื่น ทำให้โจทก์ต้องจัดทำคำฟ้องใหม่บางส่วนโดยเฉพาะในส่วนคำฟ้อง คำขอท้ายฟ้อง และหมายเรียกจำเลย ซึ่งแบบฟอร์มศาลคดีผู้บริโภคกำหนดไว้แตกต่างจากคดีแพ่งทั่วไป โดยเฉพาะคำขอท้ายฟ้องคดีผู้บริโภคจะต้องมีการลงลายมือชื่อของเจ้าพนักงานคดีและทนายความด้วย ซึ่งปัญหานี้ในกรณีที่ทนายความโจทก์มายื่นฟ้องเองก็สามารถแก้ไขได้โดยง่ายและทันที แต่ในกรณีที่ทนายความโจทก์ได้มอบหมายให้เสมียนทนายความมายื่นคำฟ้องแทนนั้น เสมียนทนายความจะไม่สามารถแก้ไขคำฟ้องได้โดยเฉพาะการลงลายมือชื่อเป็นทนายความ ทำให้ต้องกลับมาให้ทนายความแก้ไขใหม่ทำให้เสียค่าใช้จ่ายในการเดินทาง โดยเฉพาะกรณีที่มีการยื่นฟ้องคดีที่ศาลต่างจังหวัดและกรณีคดีใกล้จะขาดอายุความหากเกิดเหตุที่จะต้องกลับมาแก้ไขนั้น คดีอาจขาดอายุความได้

คำสำคัญ: แบบฟอร์มศาล, คดีผู้บริโภค, การยื่นคำฟ้อง

Abstract

This study objective is to study a problem on court application template on consumer case for filing lawsuit. The study undertakes by researching legal documents including, legislation, textbook, court application template, interviewing legal professional to understand legal principle, criteria on litigation and analyzing documents in order to understand definition of civil case, petty case and consumer case and court application

template for filing civil case, petty case and consumer case as well as propose approaches of improvement or cancellation of some court application template on Consumer Case.

The study found that Consumer Case Procedure Act specifies responsibility of a court officer to support the consumer case in court. The officer shall support the case starting from considering whether the case is a consumer case or not. In the case that the plaintiff files the case as a civil case but the officer considers the case as consumer case the plaintiff will have to prepare another new charge for a new case and request resummons of the plaintiff. There are different laws between consumer case and civil case. A consumer case is required a signature of the officer and lawyer. If lawyer files the case by himself, it is easy to prepare new plaint immediately. However, in case lawyer authorized paralegal to file the case, Paralegal cannot prepare new plaint by themselves especially to sign the plaint and have to request lawyer to sign the plaint. This would cause conflict of interest in filing a lawsuit and may cause a case to collapse.

Keywords: court application template, consumer case, file a lawsuit

1. บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การฟ้องคดีแพ่งสู่ศาลในปัจจุบันนี้มีอยู่ 3 ประเภท คือ คดีแพ่งสามัญ คดีโมโนสาเร่ และคดีผู้บริโภค โดยมีกฎหมายที่เกี่ยวข้อง คือ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง และพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีผู้บริโภค พ.ศ.2551 สำหรับการยื่นคำฟ้องต่อศาลของคดีแพ่งนั้น จะต้องใช้แบบฟอร์มศาลยุติธรรมตามที่กฎหมายกำหนด โดยในส่วนคดีแพ่งสามัญและคดีโมโนสาเร่ใช้แบบฟอร์มศาลหลายแบบฟอร์มร่วมกันแตกต่างกันเพียงหมายเรียกจำเลย กล่าวคือ คดีแพ่งสามัญใช้แบบ(13) หมายเรียกคดีแพ่งสามัญ คดีโมโนสาเร่ใช้แบบ(12) หมายเรียกคดีโมโนสาเร่และคดีไม่มีข้อยุ่งยาก ส่วนคดีผู้บริโภคนั้นจะมีแบบฟอร์มศาลที่แตกต่างจากคดีแพ่งสามัญและคดีโมโนสาเร่เพิ่มเติม คือ แบบฟอร์ม (แบบ ผบ.1) คำฟ้องคดีผู้บริโภค ,คำขอทำยฟ้องคดีผู้บริโภค และ (แบบ ผบ.2) หมายเรียกจำเลย ซึ่งการใช้แบบฟอร์มศาลคดีผู้บริโภคนั้นเริ่มมาจากนโยบายการเปลี่ยนแบบฟอร์มศาลจากกระดาษขนาด F14 เป็นกระดาษขนาด A4 และให้ใช้กระดาษน้อยลง โดยคดีผู้บริโภคเป็นคดีประเภทแรกที่เปลี่ยนแปลงในขณะที่แบบฟอร์มศาลคดีประเภทอื่นๆได้มีการปรับเปลี่ยนการใช้กระดาษเป็นกระดาษขนาด A4 ตามมาภายหลัง

การยื่นคำฟ้องคดีแพ่งนั้น ผู้จัดทำคำฟ้องซึ่งโดยหลักก็คือทนายความจะดำเนินการจัดทำคำฟ้อง เอกสารประกอบคำฟ้องพร้อมสำเนาให้กับคู่ความอีกฝ่าย โดยคำฟ้องที่จัดทำไปนั้นจะประกอบไปด้วยคำฟ้อง คำขอทำยฟ้อง เอกสารแนบท้ายคำฟ้อง ใบแต่งตั้งทนายความ บัญชีพยาน คำแถลงขอให้เจ้าหน้าที่ศาลส่งหมายเรียกและสำเนาคำฟ้องให้กับคู่ความอีกฝ่ายหนึ่ง และหมายเรียกคดีประเภทอื่นๆ โดยใช้แบบฟอร์มของประเภทคดีที่ตนจัดทำคำฟ้องไป เช่น กรณีที่ยื่นคำฟ้องเป็นคดีโมโนสาเร่ก็จะใช้แบบฟอร์มคดีแพ่งทั่วไปปรับเปลี่ยนแค่หมายเรียกของประเภทคดีเท่านั้น ถ้าเป็นการยื่นคำฟ้องคดีผู้บริโภคก็ต้องใช้แบบฟอร์มคดีผู้บริโภคเฉพาะ คือ แบบฟอร์ม (แบบ ผบ.1) คำฟ้องคดีผู้บริโภค ,คำขอทำยฟ้องคดีผู้บริโภค และ (แบบ ผบ.2) หมายเรียกจำเลย ส่วนเอกสารอื่น อันได้แก่ เอกสารแนบท้ายคำฟ้อง ใบแต่งตั้งทนายความ บัญชีพยาน คำแถลงขอให้เจ้าหน้าที่ศาลส่งหมายเรียกและสำเนาคำฟ้องให้กับคู่ความอีกฝ่ายหนึ่ง นั้นสามารถใช้แบบฟอร์มเดียวกับคดีแพ่งทั่วไป และเมื่อยื่นคำฟ้องแล้วจะมีกระบวนการตรวจรับคำฟ้องว่าเป็นคดีแพ่งประเภทใดโดยเจ้าหน้าที่

รับฟ้องของศาลและมีเจ้าพนักงานคดีเพื่อตรวจดูว่าเป็นคดีผู้บริโภครหรือไม่ ปัญหาที่มักจะเกิดขึ้น คือ หน่วยงานโจทก์จัดทำคำฟ้องไปเป็นคดีประเภทหนึ่งแต่เจ้าพนักงานคดีเห็นว่าเป็นคดีอีกประเภทหนึ่ง เช่น โจทก์ฟ้องเป็นคดีมิโนสาเร่แต่เจ้าพนักงานคดีเห็นว่าเป็นคดีผู้บริโภค ทำให้ต้องมีการจัดทำคำฟ้องใหม่ทั้งหมด หรือปรับเปลี่ยนแบบฟอร์มศาลบางส่วนให้เป็นคดีผู้บริโภค ซึ่งในกรณีที่หน่วยงานโจทก์เป็นผู้ไปดำเนินการยื่น คำฟ้องเองนั้นก็ยังสามารถแก้ไขได้โดยง่าย เช่น แบบฟอร์ม(แบบ ผบ.1)คำฟ้องคดีผู้บริโภค ,คำขอท้ายฟ้องคดี ผู้บริโภค และ(แบบ ผบ.2) หมายเรียกจำเลยผู้บริโภคที่จะต้องปรับเปลี่ยนใหม่ ส่วนเอกสารอื่นเช่น คำฟ้อง บัญชีพยาน ใบแต่งตั้งทนายความ และคำร้องต่างๆ ก็สามารถใช้ของเดิมที่จัดเรียงคำฟ้องไป(พัชรินทร์ ฤไชย, 2561, สัมภาษณ์) แต่ในกรณีที่หน่วยงานโจทก์ได้มอบฉันทะให้เสมียนทนายความไปดำเนินการยื่นคำฟ้อง แทน หากมีการปรับเปลี่ยนประเภทคดีที่ต่างจากที่จัดทำไป ทำให้ต้องมีการเปลี่ยนแปลงแบบฟอร์มคำฟ้อง คำขอท้ายฟ้อง และหมายเรียกจำเลยนั้น บางแบบฟอร์มที่จะต้องมีการลงลายมือชื่อทนายความโจทก์เป็นการ เฉพาะและไม่สามารถอนุโลมให้ใช้แบบฟอร์มเดิมที่จัดทำมาได้ เช่น คำขอท้ายฟ้องคดีผู้บริโภค (กรณีเป็นคดี ผู้บริโภค) หรือแบบฟอร์ม(5)คำขอท้ายคำฟ้องคดีแพ่ง เสมียนทนายความที่รับมอบฉันทะไปจะไม่สามารถแก้ไข เปลี่ยนแปลงได้ ทำให้ต้องกลับมาให้ทนายความแก้ไขใหม่ทำให้เสียค่าใช้จ่ายในการเดินทางและกรณีที่คดีใกล้ จะขาดอายุความหากเกิดเหตุที่จะต้องกลับมาแก้ไขนั้น คดีอาจขาดอายุความได้

จากที่กล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงเห็นปัญหาที่เกิดขึ้นในทางปฏิบัติของการใช้แบบฟอร์มคดีผู้บริโภค จึงได้ ดำเนินการศึกษาค้นคว้าและจัดทำวิจัยนี้ขึ้นโดยวิจัยเอกสารกฎหมายจากตัวบทกฎหมาย ตำรากฎหมาย แบบฟอร์มศาลยุติธรรมคดีแพ่งประเภทต่างๆ และสัมภาษณ์บุคคลที่มีอาชีพกฎหมายที่เกี่ยวข้อง เพื่อทราบ หลักกฎหมาย ทราบถึงแบบฟอร์มศาลคดีผู้บริโภคและคดีแพ่งประเภทต่างๆเปรียบเทียบกัน โดยวิเคราะห์ ข้อมูลจากเอกสาร เพื่อเสนอแนะแนวทางในการปรับปรุงหรือยกเลิกแบบฟอร์มศาลคดีผู้บริโภคบางส่วน

1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1.2.1 เพื่อศึกษาถึงความหมายของคดีแพ่งสามัญ คดีมิโนสาเร่ และคดีผู้บริโภค

1.2.2 เพื่อศึกษาถึงแบบฟอร์มศาลสำหรับยื่นคำฟ้องคดีแพ่งสามัญ คดีมิโนสาเร่ และคดีผู้บริโภค เปรียบเทียบแบบฟอร์มศาลสำหรับยื่นคำฟ้องของคดีทั้งสามประเภท ตลอดจนปัญหาที่เกิดขึ้นจากการใช้ แบบฟอร์มศาลคดีผู้บริโภค

1.2.3 เพื่อเสนอแนะแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขหรือยกเลิกแบบฟอร์มศาลคดีผู้บริโภคทั้งหมด หรือแต่บางส่วน

1.3 สมมุติฐานของการศึกษา

แบบฟอร์มศาลคดีผู้บริโภคสำหรับการยื่นคำฟ้อง คือ แบบฟอร์ม (แบบ ผบ.1) คำฟ้องคดีผู้บริโภค และคำขอท้ายฟ้องคดีผู้บริโภคมีปัญหาในทางปฏิบัติในการใช้งาน และมีความแตกต่างจากแบบฟอร์มศาลคดี แพ่งสามัญและคดีมิโนสาเร่ซึ่งใช้แบบฟอร์ม (4) คำฟ้อง และ (5) คำขอท้ายคำฟ้องคดีแพ่ง ตลอดจนแบบฟอร์ม อื่น ๆ รวมกัน แตกต่างกันเพียงหมายเรียกของแต่ละประเภทคดีเท่านั้น ซึ่งในกรณีที่มีการยื่นคำฟ้องมาใหม่ เจ้าหน้าที่ผู้ตรวจรับคำฟ้องคดีแพ่งและเจ้าพนักงานคดีผู้บริโภคจะทำหน้าที่ตรวจรับฟ้องคดีแพ่งที่โจทก์ฟ้องมา ว่าเป็นคดีประเภทใด หากโจทก์จัดทำคำฟ้องมาไม่ถูกต้องตามประเภทคดี เจ้าหน้าที่ตรวจรับคำฟ้องก็จะ แนะนำให้เปลี่ยนแบบฟอร์มศาลบางส่วนหรือเป็นผู้แก้ไขให้ใหม่ เช่น หมายเรียกของคดีประเภทต่างๆ เป็นต้น แต่สำหรับแบบฟอร์ม (แบบ ผบ.1) คำฟ้องคดีผู้บริโภค และคำขอท้ายฟ้องคดีผู้บริโภค นั้นจะมีความแตกต่าง จากแบบฟอร์ม(4) คำฟ้อง และ (5) คำขอท้ายคำฟ้องคดีแพ่ง ซึ่งคดีแพ่งสามัญและคดีมิโนสาเร่ใช้ร่วมกัน โดยเฉพาะแบบฟอร์มคำขอท้ายคำฟ้องคดีผู้บริโภค นั้น มีส่วนที่ต้องให้เจ้าพนักงานคดีลงลายมือชื่อตรวจรับคำ ฟ้องด้วยนอกเหนือจากลายมือชื่อของโจทก์หรือทนายความโจทก์ ซึ่งก่อให้เกิดปัญหาในทางปฏิบัติกรณีที่โจทก์

หรือทนายความโจทก์มอบหมายให้เสมีนทนายความมายื่นคำฟ้องคดีแพ่งสามัญหรือคดีมโนสาเร่ แต่เจ้าพนักงานคดีผู้บริโภคตรวจแล้วมีความเห็นว่าเป็นคดีผู้บริโภค ทำให้ต้องแก้ไขเปลี่ยนแปลงแบบฟอร์มคำขอท้ายฟ้องใหม่ ซึ่งกรณีนี้เสมีนทนายความไม่สามารถแก้ไขโดยลงลายมือชื่อในคำขอท้ายฟ้องแทนทนายความได้ ทำให้ต้องกลับมาให้ทนายความแก้ไขใหม่ทำให้เสียค่าใช้จ่ายในการเดินทาง และกรณีที่คดีใกล้จะขาดอายุความหากเกิดเหตุที่จะต้องกลับมาแก้ไชนั้น คดีอาจขาดอายุความได้ ดังนั้น เพื่อไม่ให้เกิดปัญหาในทางปฏิบัติ ผู้วิจัยจึงเสนอแนะแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขหรือยกเลิกแบบฟอร์มศาลคดีผู้บริโภคทั้งหมดหรือแต่บางส่วน

1.4 ขอบเขตของการศึกษา

ศึกษาถึงความหมายของคดีแพ่งสามัญ คดีมโนสาเร่ และคดีผู้บริโภค แบบฟอร์มศาลสำหรับยื่นคำฟ้องของคดีแพ่งสามัญ คดีมโนสาเร่ และคดีผู้บริโภค เปรียบเทียบแบบฟอร์มศาลของคดีทั้งสามประเภท ตลอดจนปัญหาที่เกิดขึ้นจากการใช้แบบฟอร์มศาลคดีผู้บริโภค แนะนำแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขหรือยกเลิกแบบฟอร์มศาลคดีผู้บริโภคบางส่วน

1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1.5.1 ทราบถึงความหมายของคดีแพ่งสามัญ คดีมโนสาเร่ และคดีผู้บริโภค

1.5.2 ทราบถึงแบบฟอร์มศาลสำหรับยื่นคำฟ้องคดีแพ่งสามัญ คดีมโนสาเร่ และคดีผู้บริโภค เปรียบเทียบแบบฟอร์มศาลสำหรับยื่นคำฟ้องของคดีทั้งสามประเภท ตลอดจนปัญหาที่เกิดขึ้นจากการใช้แบบฟอร์มศาลคดีผู้บริโภค

1.5.3 เสนอแนะแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขหรือยกเลิกแบบฟอร์มศาลคดีผู้บริโภคทั้งหมดหรือแต่บางส่วน

1.6 การทบทวนวรรณกรรม

จากการศึกษาข้อกฎหมาย หลักเกณฑ์ทางกฎหมาย ตำรากฎหมายต่างๆ แบบฟอร์มศาลยุติธรรมคดีแพ่งประเภทต่างๆ และสัมภาษณ์บุคคลที่มีอาชีพกฎหมายที่เกี่ยวข้องแล้ว พบว่ามีกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับความหมายของคดีแพ่งสามัญ คดีมโนสาเร่ และคดีผู้บริโภค แบบฟอร์มศาลสำหรับยื่นคำฟ้องคดีแพ่งสามัญ คดีมโนสาเร่ และคดีผู้บริโภค ดังนี้

1.6.1 ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง

ก. ความหมายของคดีแพ่งสามัญ และแบบฟอร์มศาลสำหรับยื่นคำฟ้องคดีแพ่งสามัญ

ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มีได้บัญญัตินิยามศัพท์คำว่าคดีแพ่งสามัญไว้โดยเฉพาะ แต่พอจะสรุปความได้ว่า คดีแพ่งสามัญ หมายถึง คดีแพ่งซึ่งโจทก์ซึ่งเป็นผู้ถูกโต้แย้งสิทธิทางแพ่งฟ้องร้องจำเลยเป็นคดีต่อศาล ทั้งที่เป็นคดีมีทุนทรัพย์ และคดีไม่มีทุนทรัพย์ โดยจะต้องไม่เข้าเงื่อนไขประเภทคดีอื่นใด โดยเฉพาะ เช่น คดีมโนสาเร่ คดีไม่มีข้อยุ่งยาก (ศรัณูวรรณ โชตินิมิตรคุณ, 2561, สัมภาษณ์)

แบบฟอร์มศาลสำหรับยื่นคำฟ้องคดีแพ่งสามัญ ได้แก่ แบบฟอร์ม(4)คำฟ้อง (5)คำขอท้ายคำฟ้องคดีแพ่ง (7)คำร้อง/คำแถลง/คำขอ (9)ใบแต่งตั้งทนายความ (15)บัญชีพยาน และ(13)หมายเรียกคดีแพ่งสามัญ (อภิชาติ กองแก้ว, 2562, สัมภาษณ์)

ข. ความหมายของคดีมโนสาเร่ และแบบฟอร์มศาลสำหรับยื่นคำฟ้องคดีมโนสาเร่

ความหมายของคดีมโนสาเร่ ปรากฏอยู่ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 189 ซึ่งมีสาระสำคัญ คือ (1) จะต้องเป็นคดีมีทุนทรัพย์ (คดีที่มีค่าขอให้ปลดเปลื้องทุกข์อันอาจคำนวณเป็นราคาเงินได้) ไม่เกินสามแสนบาท ตามที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกากำหนดจำนวนเงินในคดีมโนสาเร่ พ.ศ.2546 หรือเป็น (2) คดีฟ้องขับไล่บุคคลใด ๆ ออกจากอสังหาริมทรัพย์อันมีค่าเช่าหรืออาจให้เช่าได้ในขณะยื่นคำฟ้องไม่เกินเดือนละสามหมื่นบาทตามที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกากำหนดจำนวนเงินในคดีมโนสาเร่ พ.ศ.2546

แบบฟอร์มศาลสำหรับยื่นคำฟ้องคดีโมเสเร ได้แก่ แบบฟอร์ม(4)คำฟ้อง (5)คำขอท้ายคำฟ้องคดีแพ่ง (7)คำร้อง/คำแถลง/คำขอ (9) ใบแต่งตั้งทนายความ (15) บัญชีพยาน และ (12) หมายเรียกคดีโมเสเรหรือคดีไม่มีข้อยุ่งยาก (อภิชาติ กองแก้ว, 2562, สัมภาษณ์)

1.6.2 พระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีผู้บริโภค พ.ศ.2551

ก. ความหมายของคดีผู้บริโภค และแบบฟอร์มศาลสำหรับยื่นคำฟ้องคดีผู้บริโภค

ความหมายของคดีผู้บริโภค ปรากฏอยู่ในพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีผู้บริโภค มาตรา 3 ซึ่งมีสาระสำคัญ คือ จะต้องเป็นคดีแพ่งประหนึ่งประเภทใดดังต่อไปนี้ (1) คดีแพ่งระหว่างผู้บริโภคกับผู้ประกอบธุรกิจซึ่งพิพาทกันเกี่ยวกับสิทธิหรือหน้าที่ตามกฎหมายอันเนื่องมาจากการบริโภคสินค้าหรือบริการ (2) คดีแพ่งตามกฎหมายเกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อความเสียหายที่เกิดขึ้นจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัย (3) คดีแพ่งที่เกี่ยวข้องกันกับคดีตาม (1) หรือ (2) และ (4) คดีแพ่งที่มีกฎหมายบัญญัติให้ใช้วิธีพิจารณาตามพระราชบัญญัตินี้

แบบฟอร์มศาลสำหรับยื่นคำฟ้องคดีผู้บริโภค ได้แก่ แบบฟอร์ม(แบบ ผบ.1)คำฟ้องคดีผู้บริโภค คำขอท้ายฟ้องคดีผู้บริโภค (7)คำร้อง/คำแถลง/คำขอ (9)ใบแต่งตั้งทนายความ (15)บัญชีพยาน และ(แบบ ผบ.2) หมายเรียกจำเลย (อภิชาติ กองแก้ว, 2562, สัมภาษณ์)

ข. อำนาจหน้าที่ของเจ้าพนักงานคดี

พระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีผู้บริโภค มาตรา 4 ซึ่งมีสาระสำคัญ คือ ให้มีเจ้าพนักงานคดีทำหน้าที่ช่วยเหลือศาลในการดำเนินคดีผู้บริโภคตามที่ศาลมอบหมาย ดังนี้ (1) โกล่เกลี่ยคดีผู้บริโภค (2) ตรวจสอบและรวบรวมพยานหลักฐาน (3) บันทึกคำพยาน (4) ดำเนินการคุ้มครองสิทธิของคู่ความทั้งก่อนและระหว่างพิจารณา (5) ปฏิบัติหน้าที่ตามที่พระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีผู้บริโภคหรือตามข้อกำหนดของประธานศาลฎีกาในการทำหน้าที่ช่วยเหลือ ซึ่งจากอำนาจหน้าที่ตามที่กล่าวข้างต้นนี้เจ้าพนักงานคดีจะมีอำนาจหน้าที่ตั้งแต่ในการตรวจรับคำฟ้องว่าคดีที่ยื่นฟ้องมาใหม่นั้นเป็นคดีผู้บริโภคหรือไม่ด้วย

2. วิธีดำเนินการวิจัย หรือวิธีการศึกษา

1. ศึกษาวิจัยจากเอกสารทางกฎหมายทั้งตัวบทกฎหมาย ได้แก่ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง และพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีผู้บริโภค พ.ศ.2551 หนังสือภาษาไทย บทความ และข้อมูลจากการค้นคว้าทางอินเทอร์เน็ต และสัมภาษณ์บุคคลที่มีอาชีพกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ผู้พิพากษา 1 ท่าน และทนายความ 2 ท่าน เพื่อศึกษาถึงความหมายของคดีแพ่งสามัญ คดีโมเสเร และคดีผู้บริโภค แบบฟอร์มศาลสำหรับยื่นคำฟ้องคดีแพ่งสามัญ คดีโมเสเร และคดีผู้บริโภค เปรียบเทียบแบบฟอร์มศาลสำหรับการยื่นคำฟ้องของคดีทั้งสามประเภท ตลอดจนปัญหาที่เกิดขึ้นจากการใช้แบบฟอร์มศาลคดีผู้บริโภค

2. วิเคราะห์ข้อมูลจากเอกสาร เพื่อเสนอแนะแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขหรือยกเลิกแบบฟอร์มศาลคดีผู้บริโภคบางส่วน

3. ผลการศึกษาและอภิปรายผล

จากการศึกษาและวิจัย พบว่า

1. ความหมายของคดีแพ่งสามัญ คดีโมเสเร และคดีผู้บริโภค

ก. คดีแพ่งสามัญ หมายถึง คดีแพ่งซึ่งโจทก์ซึ่งเป็นผู้ถูกโต้แย้งสิทธิทางแพ่งฟ้องร้องจำเลยเป็นคดีต่อศาล ทั้งที่เป็นคดีมีทุนทรัพย์ และคดีไม่มีทุนทรัพย์ โดยจะต้องไม่เข้าเงื่อนไขประเภทคดีอื่นใดโดยเฉพาะ เช่น คดีโมเสเร คดีไม่มีข้อยุ่งยาก (ศรีสุวรรณ โชตินิมิตรคุณ, 2561, สัมภาษณ์)

ตัวอย่างของคดีแพ่งสามัญ เช่น คดีฟ้องให้จำเลยปฏิบัติตามสัญญา คดีฟ้องขอเปิดทางราชการจ่ายอม และคดีละเมิดซึ่งโจทก์เรียกร้องเงินเกินกว่าสามแสนบาท เป็นต้น

ข. คดีมิโนสาเร่ แบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ (1) คดีแพ่งประเภทคดีมิทุนทรัพย์ไม่เกินสามแสนบาท และ(2) คดีฟ้องขับไล่บุคคลใด ๆ ออกจากอสังหาริมทรัพย์อันมีค่าเช่าหรืออาจให้เช่าได้ในขณะยื่นคำฟ้องไม่เกินเดือนละสามหมื่นบาท ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 189

ตัวอย่างของคดีมิโนสาเร่ เช่น คดีเงินกู้ซึ่งเรียกร้องเงินไม่เกินสามแสนบาทและผู้ให้กู้มิใช่ผู้ประกอบการธุรกิจ คดีผิดสัญญาซื้อขายระหว่างบริษัทกับบริษัทซึ่งผู้ซื้อนำสินค้าไปขายต่อให้ลูกค้าอีกทอดหนึ่งโดยเรียกร้องเงินไม่เกินสามแสนบาท เป็นต้น

ค. คดีผู้บริโภค หมายถึง คดีแพ่งประเภทใดดังต่อไปนี้ (1) คดีแพ่งระหว่างผู้บริโภคกับผู้ประกอบธุรกิจซึ่งพิพาทกันเกี่ยวกับสิทธิหรือหน้าที่ตามกฎหมายอันเนื่องมาจากการบริโภคสินค้าหรือบริการ (2) คดีแพ่งตามกฎหมายเกี่ยวกับความรับผิดชอบความเสียหายที่เกิดขึ้นจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัย (3) คดีแพ่งที่เกี่ยวข้องกันกับคดีตาม (1) หรือ (2) และ (4) คดีแพ่งที่มีกฎหมายบัญญัติให้ใช้วิธีพิจารณาตามพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีผู้บริโภค ตามความในมาตรา 3 แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว

ตัวอย่างของคดีผู้บริโภค เช่น บริษัทผู้ให้เช่าซื้อรถยนต์ฟ้องผู้เช่าซื้อที่ผิดนัดไม่ชำระค่าเช่าซื้อ คดีฟ้องให้ชำระหนี้บัตรเครดิต และคดีที่ผู้บริโภคฟ้องผู้ผลิตสินค้าว่าไม่มีคุณภาพและไม่ได้มาตรฐาน (ไพโรจน์ วายุภาพ, 2559)

นอกจากนี้ คดีลักษณะใดบ้างเป็นคดีผู้บริโภคหรือไม่เป็นคดีผู้บริโภค จะมีคำวินิจฉัยประธานศาลอุทธรณ์เป็นแนวทางกำหนดว่าคดีประเภทนั้น ๆ เป็นคดีผู้บริโภคหรือไม่ด้วย เช่น กรณีผู้เช่าซื้อรถยนต์นำรถยนต์ที่เช่าซื้อจากบริษัทผู้ให้เช่าซื้อไปใช้ประกอบธุรกิจของตนโดยนำไปใช้เป็นรถยนต์รับจ้าง เช่นนี้ถือเป็นการนำรถยนต์ที่เช่าซื้อไปประกอบธุรกิจ จึงเป็นคดีระหว่างผู้ประกอบการกับผู้ประกอบธุรกิจ จึงไม่เป็นคดีผู้บริโภค [คำวินิจฉัยที่ 181/2551] หรือการกู้ยืมเงินโดยผู้ให้กู้เป็นบุคคลธรรมดาไม่ใช่สถาบันการเงินแต่มีการเรียกเก็บดอกเบี้ยจากผู้กู้เป็นปกติและกระทำไปในการการค้าปกติของตน และไม่ปรากฏว่าเป็นการให้กู้ยืมเพื่อช่วยเหลือกันทางสังคมหรือศีลธรรมจรรยา เช่นนี้ถือเป็นการค้าระหว่างผู้ประกอบการให้กู้ยืมเงิน กับผู้บริโภค จึงเป็นคดีผู้บริโภค [คำวินิจฉัยที่ 9/2551 11/2551 และ 19/2551] เป็นต้น (Yim, 2562)

2. แบบฟอร์มศาลสำหรับยื่นคำฟ้องคดีแพ่งสามัญ คดีมิโนสาเร่ และคดีผู้บริโภค เปรียบเทียบแบบฟอร์มศาลสำหรับยื่นคำฟ้องของคดีทั้งสามประเภท

แบบฟอร์มศาลสำหรับยื่นคำฟ้องคดีแพ่งสามัญ ได้แก่ แบบฟอร์ม(4)คำฟ้อง (5)คำขอทนายคำฟ้องคดีแพ่ง (7) คำร้อง/คำแถลง/คำขอ (9) ใบแต่งตั้งทนายความ (15) บัญชีพยาน และ (13) หมายถึงคดีแพ่งสามัญ (อภิชาติ กองแก้ว, 2562, สัมภาษณ์)

แบบฟอร์มศาลสำหรับยื่นคำฟ้องคดีมิโนสาเร่ ได้แก่ แบบฟอร์ม (4) คำฟ้อง (5) คำขอทนายคำฟ้องคดีแพ่ง (7) คำร้อง/คำแถลง/คำขอ (9) ใบแต่งตั้งทนายความ (15) บัญชีพยาน และ (12) หมายถึงคดีมิโนสาเร่ หรือคดีไม่มีข้อยุ่งยาก (อภิชาติ กองแก้ว, 2562, สัมภาษณ์)

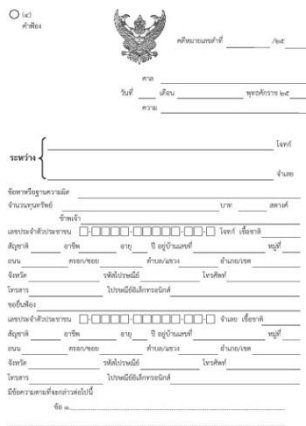
แบบฟอร์มศาลสำหรับยื่นคำฟ้องคดีผู้บริโภค ได้แก่ แบบฟอร์ม(แบบ ผบ.1)คำฟ้องคดีผู้บริโภค คำขอทนายฟ้องคดีผู้บริโภค (7) คำร้อง/คำแถลง/คำขอ (9) ใบแต่งตั้งทนายความ (15) บัญชีพยาน และ (แบบ ผบ.2) หมายถึงคดีจำเลย (อภิชาติ กองแก้ว, 2562, สัมภาษณ์)

ตารางที่ 1 เปรียบเทียบการใช้แบบฟอร์มศาลสำหรับยื่นคำฟ้องคดีแพ่งทั้ง 3 ประเภท

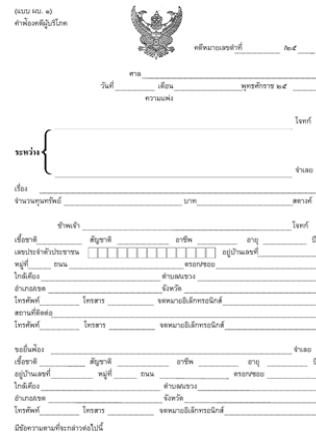
แบบฟอร์ม	คดีแพ่งสามัญ	คดีมโนสาเร่	คดีผู้บริโภค
คำฟ้อง	(4) คำฟ้อง	(4) คำฟ้อง	(แบบ ผบ.1) คำฟ้องคดีผู้บริโภค
คำขอท้ายคำฟ้อง	(5) คำขอท้ายคำฟ้องคดีแพ่ง	(5) คำขอท้ายคำฟ้องคดีแพ่ง	คำขอท้ายฟ้องคดีผู้บริโภค
คำร้อง	(7) คำร้อง/คำแถลง/คำขอ	(7) คำร้อง/คำแถลง/คำขอ	(7) คำร้อง/คำแถลง/คำขอ
ใบแต่งตั้งทนายความ	(9) ใบแต่งตั้งทนายความ	(9) ใบแต่งตั้งทนายความ	(9) ใบแต่งตั้งทนายความ
บัญชีพยาน	(15) บัญชีพยาน	(15) บัญชีพยาน	(15) บัญชีพยาน
หมายเรียกจำเลย	(13) หมายเรียกคดีแพ่งสามัญ	(12) หมายเรียกคดีมโนสาเร่ หรือคดีไม่มีข้ออุ้งยาก	(แบบ ผบ.2) หมายเรียกจำเลย

เมื่อเปรียบเทียบแล้วจะเห็นว่า การยื่นคำฟ้องคดีแพ่งสามัญและคดีมโนสาเร่ จะใช้แบบฟอร์มศาลเดียวกันเกือบทั้งหมด จะแตกต่างเพียงหมายเรียกจำเลยเท่านั้น กล่าวคือ คดีแพ่งสามัญจะใช้แบบฟอร์ม (13) หมายเรียกคดีแพ่งสามัญ และคดีมโนสาเร่ จะใช้แบบฟอร์ม (12) หมายเรียกคดีมโนสาเร่หรือคดีไม่มีข้ออุ้งยาก เท่านั้น ส่วนคดีผู้บริโภคใช้แบบฟอร์มที่แตกต่างจากคดีแพ่งสามัญและคดีมโนสาเร่ คือ จะใช้แบบฟอร์ม (แบบ ผบ.1) คำฟ้องคดีผู้บริโภค , คำขอท้ายฟ้องคดีผู้บริโภค และแบบฟอร์ม(แบบ ผบ.2) หมายเรียกจำเลย

รูปที่ 1 ถึง 7 ภาพแสดงการเปรียบเทียบแบบฟอร์มศาลที่ใช้ต่างกันสำหรับยื่นคำฟ้องคดีแพ่งสามัญ คดีมโนสาเร่ และคดีผู้บริโภค

Form 1: Court form for ordinary civil cases and petty cases. It includes fields for the court name, date, and various case details. The form is titled 'คำฟ้อง' (Complaint) and is used for ordinary civil cases and petty cases.

Form 2: Court form for consumer cases. It includes fields for the court name, date, and various case details. The form is titled 'คำฟ้อง' (Complaint) and is used for consumer cases.

รูปที่ 1 (4) คำฟ้อง (ใช้สำหรับคดีแพ่งสามัญและคดีมโนสาเร่) รูปที่ 2 (แบบ ผบ.1) คำฟ้องคดีผู้บริโภค

จากรูปที่ 1 และรูปที่ 2 เมื่อเปรียบเทียบกันจะพบจุดที่มีความแตกต่างกัน คือ บริเวณด้านบนข้างซ้ายของแบบฟอร์ม รูปที่ 1 จะระบุว่า (4) คำฟ้อง ส่วนรูปที่ 2 จะระบุว่า (แบบ ผบ.1) คำฟ้องคดีผู้บริโภค

รูปที่ 3 (5)คำฟ้องท้ายคำฟ้องคดีแพ่ง
 (ใช้สำหรับคดีแพ่งสามัญและคดีมโนสาเร่)

รูปที่ 4 คำขอท้ายฟ้องคดีผู้บริโภค

จากรูปที่ 3 และรูปที่ 4 เมื่อเปรียบเทียบกันจะพบจุดที่มีความแตกต่างกัน คือ
 ก. บริเวณด้านบนข้างซ้ายของแบบฟอร์ม รูปที่ 3 จะระบุว่า (5) คำขอท้ายคำฟ้องแพ่ง ส่วนรูปที่ 4 จะระบุว่า คำขอท้ายฟ้องคดีผู้บริโภค
 ข. ข้อความในส่วนคำขอให้บังคับจำเลย รูปที่ 3 จะระบุเพียงเลขข้อเพื่อให้โจทก์ไประบุเอง ส่วนรูปที่ 4 จะระบุว่า 1. ให้จำเลยชำระเงิน..... 2. ให้จำเลยกระทำหรืองดเว้นกระทำ... 3. ให้จำเลยส่งมอบสิ่งของ... 4. อื่นๆ...
 ค. บริเวณด้านล่างของแบบฟอร์มในส่วนพื้นที่การลงลายมือชื่อ รูปที่ 3 จะมีเพียงพื้นที่ให้โจทก์ลงลายมือชื่อ ส่วนรูปที่ 4 จะมีพื้นที่ให้โจทก์ลงลายมือชื่อ พื้นที่ให้เจ้าพนักงานคดีลงลายมือชื่อ และพื้นที่ให้ทนายความลงลายมือชื่อ ซึ่งในคดีแพ่งตัวโจทก์ ผู้รับมอบอำนาจโจทก์ หรือทนายความโจทก์ จึงจะสามารถลงลายมือชื่อในส่วนนี้ได้ เสมียนทนายความไม่สามารถลงลายมือชื่อแทนได้

รูปที่ 5

รูปที่ 6

รูปที่ 7

(12)หมายเรียกคดีแพ่งสามัญ (13)หมายเรียกคดีมโนสาเร่หรือคดีไม่มีข้อยุ่งยาก (แบบ ผบ.2)หมายเรียกจำเลย

รูปที่ 5-7 เป็นภาพแสดงหมายเรียกจำเลยของคดีทั้งสามประเภทที่มีความแตกต่างกัน
 3. ปัญหาที่เกิดขึ้นจากการใช้แบบฟอร์มศาลคดีผู้บริโภค

จากการที่แบบฟอร์มศาลคดีผู้บริโภค (แบบผบ.1) คำฟ้อง และคำขอท้ายฟ้องคดีผู้บริโภคมีความแตกต่างจากแบบฟอร์ม (4) คำฟ้องและ (5) คำขอท้ายคำฟ้องที่ใช้สำหรับคดีแพ่งสามัญ คดีมโนสาเร่ และคดีแพ่งทั่วไปนั้น ทำให้เกิดปัญหาในทางปฏิบัติ คือ กรณีที่นายโจทก์จัดทำคำฟ้องไปเป็นคดีประเภทหนึ่ง แต่เจ้าพนักงานคดีเห็นว่า เป็นคดีอีกประเภทหนึ่ง เช่น โจทก์ฟ้องคดีกู้ยืมเงินระหว่างบุคคลธรรมดาโดยจัดทำคำฟ้องไปเป็นคดีมโนสาเร่เนื่องจากเห็นว่าคดีที่ตนฟ้องมิใช่กรณีพิพาทกันระหว่างผู้ประกอบการธุรกิจกับผู้บริโภค แต่เจ้าพนักงานคดีเห็นว่า เป็นคดีผู้บริโภคเนื่องจากเคยมีแนวคำวินิจฉัยของประธานศาลอุทธรณ์ว่าเป็นคดีผู้บริโภค ในกรณีที่บุคคลธรรมดานั้นเป็นนักธุรกิจที่แสวงหาผลกำไรจากดอกเบี้ยจากการให้กู้ยืมเงิน หรือกรณีฟ้องคดีผิดสัญญาเช่าอสังหาริมทรัพย์โดยโจทก์จัดทำคำฟ้องเป็นคดีผู้บริโภค แต่เจ้าพนักงานคดีเห็นว่า เป็นคดีมโนสาเร่ เนื่องจากเป็นเห็นว่าเป็นคดีพิพาทกันระหว่างผู้ประกอบการเพราะเมื่อสร้างอาคารพาณิชย์ตามสัญญาจ้างเช่าก่อสร้างเสร็จโจทก์ก็จะขายอาคารพาณิชย์ต่อไปให้บุคคลภายนอกจึงไม่ใช่คดีผู้บริโภคทำให้ต้องมีการจัดทำคำฟ้องใหม่ทั้งหมดหรือปรับเปลี่ยนแบบฟอร์มศาลบางส่วนให้ตรงตามประเภทคดีที่เจ้าพนักงานคดีแจ้ง ซึ่งในกรณีที่นายความโจทก์เป็นผู้ไปดำเนินการยื่นคำฟ้องเองนั้นก็ยังสามารถแก้ไขได้โดยง่าย โดยจัดพิมพ์คำฟ้องหน้าแรก คำขอท้ายคำฟ้อง และหมายเรียกจำเลยใหม่ โดยใช้เครื่องพิมพ์ดีดที่ให้บริการอยู่ในศาล หรือใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ที่ห้องพักนายความของแต่ละศาลที่มักจะมีอุปกรณ์คอมพิวเตอร์พร้อมเครื่องพิมพ์ให้บริการอยู่ ส่วนเอกสารอื่นเช่น คำฟ้อง บัญชีพยาน ใบแต่งตั้งนายความ และคำร้องต่างๆ ก็สามารถใช้อ้างอิงเดิมที่จัดเรียงคำฟ้องไป (อภิชาติ กองแก้ว, 2562, สัมภาษณ์) แต่ในกรณีที่นายความโจทก์ได้มอบฉันทะให้เสมียนนายความไปดำเนินการยื่นคำฟ้องแทน หากมีการปรับเปลี่ยนประเภทคดีที่ต่างจากที่จัดทำไป ทำให้ต้องมีการเปลี่ยนแปลงแบบฟอร์มคำฟ้อง คำขอท้ายฟ้อง และหมายเรียกจำเลยนั้น บางแบบฟอร์มที่จะต้องมีการลงลายมือชื่อนายความโจทก์เป็นการเฉพาะและไม่สามารถอนุญาตให้ใช้แบบฟอร์มเดิมที่จัดทำมาได้ เช่น คำขอท้ายฟ้องคดีผู้บริโภค(กรณีเป็นคดีผู้บริโภค) หรือแบบฟอร์ม(5)คำขอท้ายคำฟ้องคดีแพ่ง เสมียนนายความที่รับมอบฉันทะไปจะไม่สามารถแก้ไขเปลี่ยนแปลงได้ ทำให้ต้องกลับมาให้นายความแก้ไขใหม่ทำให้เสียค่าใช้จ่ายในการเดินทางและกรณีที่คดีใกล้จะขาดอายุความหากเกิดเหตุที่จะต้องกลับมาแก้ใขนั้นคดีอาจขาดอายุความได้ ซึ่งปัญหานี้จะไม่เกิดจากการจัดทำคำฟ้องฟ้องไปผิดประเภทคดีระหว่างคดีแพ่งสามัญกับคดีมโนสาเร่ เนื่องจากใช้แบบฟอร์ม (4) คำฟ้อง และ (5) คำขอท้ายคำฟ้องคดีแพ่งตลอดจนแบบฟอร์มศาลอื่นๆสำหรับยื่นคำฟ้องเหมือนกัน แตกต่างเพียงหมายเรียกจำเลยเท่านั้น หากมีกรณีที่ต้องแก้ไขเปลี่ยนแปลงประเภทคดีก็เพียงปรับเปลี่ยนหมายเรียกจำเลยให้ถูกต้องตามประเภทคดีเท่านั้น ซึ่งแบบฟอร์ม (13) หมายเรียกคดีแพ่งสามัญ และ (12) หมายเรียกคดีมโนสาเร่หรือคดีไม่มีข้อยุ่งยาก จะไม่มีช่องให้นายความโจทก์ต้องลงลายมือชื่อ ดังนั้น เสมียนนายความก็สามารถจัดพิมพ์หมายเองแทนนายความได้ทันที หรือบางศาลเจ้าหน้าที่ศาลก็จะเป็นผู้ดำเนินการจัดพิมพ์หมายเรียกใหม่ให้ (พัชรินทร์ ฤไชย, 2561, สัมภาษณ์)

จากที่ศึกษาวิจัยนั้น ผู้วิจัยมีความเห็นว่า การที่คดีผู้บริโภคมีแบบฟอร์มคำฟ้องและคำขอท้ายคำฟ้องแตกต่างไปจากคดีแพ่งประเภทอื่น เป็นการเพิ่มภาระให้กับผู้ฟ้องตั้งแต่เริ่มดำเนินการร่างคำฟ้องคดีว่าจะต้องใช้แบบฟอร์มแบบใด ทั้งที่การกำหนดประเภทคดีไม่จำเป็นต้องแยกประเภทคดีโดยการการใช้แบบฟอร์มที่แตกต่างกัน ดังเช่นคดีแพ่งสามัญและคดีมโนสาเร่ก็ใช้แบบฟอร์มคำฟ้องและคำขอท้ายคำฟ้องแพ่งอย่างเดียวกัน อีกทั้งการลงลายมือชื่อของเจ้าพนักงานคดีเพื่อแสดงว่าได้ทำการตรวจคำฟ้องว่าเป็นคดีผู้บริโภคนั้นก็ไม่ได้จำเป็นต้องใช้แบบฟอร์มคำขอท้ายคำฟ้องที่มีการระบุตำแหน่งให้เจ้าพนักงานคดีลงลายมือชื่อ ก็สามารถทำได้เพียงแต่ให้เจ้าพนักงานคดีใช้เพียงตราประทับข้อความว่า “เห็นว่าเป็นคดี.....” และลงลายมือชื่อเจ้าพนักงานคดีในคำขอท้ายคำฟ้องคดีแพ่งก็เป็นการเพียงพอ โดยใช้แบบฟอร์ม(5)คำขอท้ายคำฟ้องแพ่ง

4. บทสรุปและข้อเสนอแนะ

4.1 บทสรุป

จากการศึกษาวิจัย ผู้วิจัยได้ข้อสรุปเกี่ยวกับปัญหาการใช้แบบฟอร์มศาลคดีผู้บริโภคสำหรับการยื่นคำฟ้อง คือ กระบวนการตรวจรับคำฟ้องคดีแพ่งในปัจจุบันนอกจากจะมีเจ้าหน้าที่รับฟ้องของศาลแล้ว ยังมีเจ้าพนักงานคดีมาเป็นผู้ตรวจสอบอีกชั้นหนึ่งว่าคดีที่ฟ้องมาใหม่นั้นเป็นคดีผู้บริโภคหรือไม่ ซึ่งหากเป็นคดีผู้บริโภคก็จะต้องใช้แบบฟอร์มศาลสำหรับคดีผู้บริโภคในการยื่นคำฟ้องด้วย ซึ่งคดีผู้บริโภคจะมีแบบฟอร์มที่ใช้สำหรับยื่นคำฟ้องแตกต่างจากคดีแพ่งสามัญ และคดีมโนสาเร่ อยู่ 3 แบบฟอร์ม คือ (แบบ ผบ.1) คำฟ้องคดีผู้บริโภค คำขอท้ายฟ้องคดีผู้บริโภค และ (แบบ ผบ.2) หมายถึงเรียกจำเลย ซึ่งปัญหาที่เกิดขึ้นคือ คือ กรณีที่โจทก์จัดทำคำฟ้องมาเป็นคดีแพ่งรูปแบบหนึ่งแต่เจ้าพนักงานคดีวินิจฉัยว่าเป็นคดีผู้บริโภค หรือจัดทำคำฟ้องมาเป็นคดีผู้บริโภคแต่เจ้าพนักงานคดีวินิจฉัยว่าเป็นคดีแพ่งประเภทอื่น ทำให้โจทก์ต้องจัดทำคำฟ้องใหม่บางส่วน โดยเฉพาะในส่วนคำฟ้อง คำขอท้ายฟ้อง และหมายเรียกจำเลย ซึ่งแบบฟอร์มศาลคดีผู้บริโภคกำหนดไว้แตกต่างจากคดีแพ่งทั่วไป โดยเฉพาะคำขอท้ายฟ้องคดีผู้บริโภคจะต้องมีการลงลายมือชื่อของเจ้าพนักงานคดี และทนายความด้วย ซึ่งปัญหานี้ในกรณีที่ทนายความโจทก์มายื่นฟ้องเองก็สามารถแก้ไขได้โดยง่ายและทันที แต่ในกรณีที่ทนายความโจทก์ได้มอบหมายให้เสมียนทนายความมายื่นคำฟ้องแทนนั้น เสมียนทนายความจะไม่สามารถแก้ไขคำฟ้องได้โดยเฉพาะการลงลายมือชื่อเป็นทนายความ ทำให้ต้องกลับมาให้ทนายความแก้ไขใหม่ ทำให้เสียค่าใช้จ่ายในการเดินทาง โดยเฉพาะกรณีที่มีการยื่นฟ้องคดีที่ศาลต่างจังหวัดและกรณีคดีใกล้จะขาดอายุความหากเกิดเหตุที่จะต้องกลับมาแก้ไขนั้น คดีอาจขาดอายุความได้ ซึ่งปัญหานี้จะไม่เกิดจากการจัดทำคำฟ้องฟ้องไปผิดประเภทคดีระหว่างคดีแพ่งสามัญกับคดีมโนสาเร่ เนื่องจากใช้แบบฟอร์ม (4) คำฟ้อง และ (5) คำขอท้ายคำฟ้องคดีแพ่ง ตลอดจนแบบฟอร์มศาลอื่นๆสำหรับยื่นคำฟ้องเหมือนกัน แตกต่างเพียงหมายเรียกจำเลยเท่านั้น

4.2 ข้อเสนอแนะ

จากปัญหาที่เกิดขึ้น ผู้วิจัยจึงขอเสนอแนวทางในการปรับปรุงหรือยกเลิกแบบฟอร์มศาลคดีผู้บริโภคบางส่วน โดยเสนอแนะให้ยกเลิกการใช้แบบฟอร์มคดีผู้บริโภค (แบบ ผบ. 1) คำฟ้อง และคำขอท้ายฟ้องคดีผู้บริโภค โดยให้กลับไปใช้แบบฟอร์ม(4)คำฟ้อง และแบบฟอร์ม(5)คำขอท้ายคำฟ้องคดีแพ่ง เหมือนคดีแพ่งสามัญ และคดีมโนสาเร่ เพื่อให้เป็นรูปแบบเดียวกันอันจะทำให้เกิดความสะดวกของคุณค่าและผู้ปฏิบัติงานซึ่งเป็นผู้ใช้แบบฟอร์ม และในส่วนคำขอท้ายฟ้องคดีผู้บริโภคที่เจ้าพนักงานคดีต้องวินิจฉัยว่าคดีที่ยื่นฟ้องมาเป็นคดีผู้บริโภคหรือไม่นั้น ก็เพียงแต่ให้เจ้าพนักงานคดีใช้เพียงตราประทับข้อความว่า “เห็นว่าเป็นคดี.....” และลงลายมือชื่อเจ้าพนักงานคดีในคำขอท้ายคำฟ้องคดีแพ่งก็เป็นการเพียงพอ

5. เอกสารอ้างอิง

- พัชรินทร์ ฤไชย. (2561). *ทนายความประจำบริษัท เอส.เอ มาสเตอร์ไมน์ ลอว์ กรุ๊ป จำกัด*. สัมภาษณ์เมื่อ 18 ธันวาคม 2561.
- ไพโรจน์ วายุภาพ. (2559). *คำอธิบายกฎหมายวิธีพิจารณาคดีผู้บริโภค*. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: รุ่งสยามพับลิชชิ่ง.
- ห้องสมุดกฎหมาย. (2562). *ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง*. สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา. สืบค้นเมื่อวันที่ 29 มีนาคม 2563 จาก <http://www.krisdika.go.th>

- ห้องสมุดกฎหมาย. (2562). พระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีผู้บริโภค พ.ศ.2551. สำนักงานคณะกรรมการ
กฤษฎีกา. สืบค้นเมื่อวันที่ 29 มีนาคม 2563 จาก <http://www.krisdika.go.th>
- ศรัญวรรณ โชตินิมิตคุณ. (2562). ผู้พิพากษาศาลจังหวัดอุบลราชธานี. สัมภาษณ์เมื่อ 23 กุมภาพันธ์ 2562.
- อภิชาติ กองแก้ว. (2562). นายความอิสระ. สัมภาษณ์เมื่อ 11 พฤศจิกายน 2562.
- Yim, T. (2562). รวมคำวินิจฉัยของประธานศาลอุทธรณ์ในคดีผู้บริโภค. สำนักงานกฎหมายยิ้มด้วงธรรม.
สืบค้นเมื่อวันที่ 4 เมษายน 2562 จาก <https://www.tanaiyim.com/14750414/คำวินิจฉัยประธานศาลอุทธรณ์>